

Justícia Social

15 cts.

SETMANARI SOCIALISTA

LA «COMMUNE» VA FER D'UN
OBRER ALEMANY EL SEU MI-
NISTRE DEL TREBALL.

Redacció: Pi, 11. - BARCELONA

En l'aniversari

Al cap de cinquanta tres anys, quan encara no s'ha extingit el plany dels deportats a la Nova Caledonia, sentireu repetir a tots els venerables en el pit dels quals la pàtria s'estotja com en un sacrari:—Thiers va salvar la França».

Quan encara erem infants sentirem aquest nom amb ingenuu astorament. Thiers era un gegant llegendari. La França li devia la vida. Més tart, els nostres sentits varen afinar-se i començarem a sentir el tuf de la massacre. I quan apreiem geografia i trobavem en el mapa la Melanesia, un record melangiós ens corprenia com si els vents del Pacífic s'estentessin en reivindicar als pobres descamisats de la Commune.

Va passar la llegenda d'horror de la Commune i va quedar només la negra llegenda dels versallesos en els dies terribles en que París va caure en llurs mans. Els homes de la Commune, com diu Lluïsa Michel, eren una mena de gent que no condemnaven sense proves i que temien el fallo de l'opinió. Per aquests delictes inqualificables, foren estripats en massa i llurs membres s'apilaven pels carrers i els gossos famolencs els devoraven.

I quan la veritat va filtrar-se en la història, varem saber que els exèrcits de Versalles no varen abatre la Commune. Fou la plaga terrible de la traïció, que si arreu treu brotada, floreix esplendorosa en les terres que l'ideal il·lumina i fecunda. Ducatel, antic oficial d'infanteria, va senyalar als exèrcits assetjadors de París que la porta de Saint-Cloud estava desguarnida. I així pogueren penetrar a la ciutat les tropes de MacMahon i de Pothuan en 27 de Maig, i així pogueren sorprendre i aniquilar la Commune. Els exèrcits esclafats pels prussians recobraren la gloria en els carrers de París exterminant implacablement els cànids comunistes i deportant sense pietat a tots els treballadors suspects de tenir simpatia per la Commune enderrocada.

El nom de Thiers no té altra consagració que el de la violència desenfrenada. Els homes rectes de la tercera República han callat prudentment aquest nom que apareix en l'horitzó com un símbol sinistre. I la Commune ha sigut reivindicada amb intermitents explosions de llibertat i de laïcisme en el govern, i de constant i creixent fervor socialista en les masses. Ha sigut reivindicada amb la victòria exultant de les esquerres en aquest mes de maig florit de llibertat i de democràcia, i amb el vot unànim de la Cambra francesa reclamant la dimissió de Millerand, del primer magistrat de la República, el qual havia pres partit a favor dels venerables que vinculen la salvació de França amb el predomini de la força i del diner.

Malgrat els vents que corren, malgrat la resistència oculta que fan els poderosos, tenim la consciència certa de que en aquest aniversari de la Commune la França serà salvada. No en va ha viscut el poble les dures lliçons d'aquests deu anys, ni és per frivolitat i distracció que el poble s'ha decidit per la Democràcia i el Socialisme. En aquest moments de secreta i ferotge lluita, la sang dels immolats en la caiguda de la Commune resplandirà sobre la terra de França com una florida primaveral i veurem altra vegada la nació-mestra reprendre la direcció d'Europa senyalant la ruta gloriosa de la llibertat.

EL CRIM DELS FUSELLATS

Quan la Commune de París assolí la direcció de la revolució, quan simples obrers, per primer cop, es decidiren a atemptar contra el privilegi de llurs caps naturals, és a dir, contra el privilegi d'administració de les classes directores, es posaren a la tasca en condicions inverosímilment difícils, actuaren modestament, conscientment, amb èxit: la més alta remuneració no passava de la cinquena part dels honoraris que llavors gaudia un secretari de consell de les Escoles de Londres (segons dades del professor Huxley). I el vell món empallidit de ira quan veié onejar dalt de l'Hotel de Ville, la roja bandera, símbol de la República del Treball.

Fou la primera revolució, en la qual la classe obrera fós obertament reconeguda com la sola classe ja en endavant, capaç d'iniciativa social i la classe mitja de París, petits comerciants, artesans, negociants, tots, tret dels grans capitalistes, la varen reconèixer. Per una raonable solució de la qüestió que sempre dividia la classe mitja — la dels deutors i creditors, — la Commune salvà aque-

ta classe. Aquesta classe mitja havia pres part, en 1848, en la repressió de l'insurrecció obrera de juliol, per a ésser immediatament després lliurada, per l'Assemblea Constituent, al seus creditors. Però no era solament per aquesta raó que aquesta classe s'ajuntava llavors amb els obrers. Sabia que calia escollir, fós quina fós la seva divissa, entre la Commune i l'Imperi. L'Imperi havia materialment arruïnat la classe obrera amb les dilapidacions de les riqueses nacionals, amb la protecció que concedia a l'agiotatge, amb l'artificial centralització del capital, cosa que provocava l'expropiació, en gran manera, de la classe mitja. L'imperi l'oprimia políticament i l'indignava, sota el punt de vista moral, pels seus procediments; confiant l'educació dels seus fills a ignorants, ofuscava per esperit voltairi. Provocava una guerra, els tant desastres de la qual no foren compensats sinó per sa pròpia caiguda, l'Imperi, havia irritat el sentiment nacional de la petita burgesia. Després que la flor dels alts dignataris bonapartistes fou fora de París, el veritable «Partit de l'ordre», la

Aquest número ha passat per la censura militar.

classe mitja, representada per la Unió Republicana, es posà sota la bandera de la Commune i va defensar a aquesta contra les calumnies de Thiers. El reconeixement d'aquesta massa pertanyent a la classe mitja, sobrevisarà a les terribles proves d'avui? Heu's aquí el que ens dirà l'avenir.

La gran obra social de la Commune, fou la seva existència i els seus treballs. Les mesures isolades que adoptà, no poden sinó indicar en grans línies com es desenrotlla la gestió i administració d'una ciutat pel poble. Entrà el nombre d'aquestes mesures hi ha la prohibició del treball de nit dels forners; la prohibició de disminuir el salari dels obrers per mitjà de penyes imposades sota tota mena de pretextos i motius — procediment acostumat del patronatge.

Una altra decisió trameté a les associacions obreres tots els tallers i totes les fàbriques abandonades per haver fugit el propietari o deixat de treballar. No obstant, havien d'ésser indemnitzats.

Les mesures financeres de la Commune, foren remarcables per la seva previsió i la seva moderació: les limità a les compatibles amb l'estat de siti. Sota l'administració del baró de Haussmann, París, hauria estat talment robat per les banques i els contractistes; la Commune, tenia certament més dret a confiscar llurs bens que no pas Lluís Bonaparte en fer-ho amb la fortuna de la casa d'Orleans. Els Hohenzollern i els oligarques anglesos, que amb el robatori d'esglésies han augmentat considerablement llurs fortunes, s'indignaren enormement amb la Commune, que no va treure més que 8.000 francs de la confiscació dels bens de les esglésies.

El govern de Versalles, de seguida que prengué alé i forces, adoptà contra la Commune les mides de més extrema rigor: ofegà a tot França la llibertat d'opinió, prohibí aduic la reunió dels delegats de les grans ciutats, desenrotllà l'espionatge a Versalles i a tot el país, en proporcions més grans que el mateix Segon Imperi; uns gendarmes inquisidors cremaren tots els diaris parisencs, obriren totes les lletres anant o venint de París; a la més lleu provatura de dir un mot a favor de París, l'Assemblea nacional responia amb aitals cridories que fins la Cambra de 1816 no n'havia oïdes de semblants. Els versallesos no solament feren contra els parisencs una guerra cruel i sangonera, sinó que provaren encara de desmoralitzar-los a força de concepcions i conspiracions. En aquestes condicions, podia la Commune respectar com en temps de pau normal, les formes convencionals del liberalisme? Si el govern de la Commune s'hagués semblat pel seu esperit al de Thiers, no hauria pas tingut motius per a prohibir a París els diaris del «Partit de l'ordre» i no hauria estat necessari prohibir a Versalles els de París.

La Commune transformà París per art d'encantament. El París crapulós del Segon Imperi, s'esvàf. La capital francesa sigué el lloc de reunió dels grans propietaris anglesos, dels absentistes irlandesos, dels au-

tics escavistes nordamericans i dels nou-vinguts, dels ex-senyors russos, dels boiards valacs. Ni un cadavre a la Morgue, ni una agressió nocturna, quasi ni un robatori. Per la primera vegada des de febrer de 1848, els carrers de París gaudien de perfecta seguretat, encara que no es veia ni un agent de policia. «Ja no sentim a parlar — deia un membre de la Commune — ni d'assassinats, ni de robatoris, ni d'altres comuns delictes. Un hom creu que la policia ha emenat a Versalles tots els seus amics conservadors». Les prostitutes de luxe havien seguit a llurs protectors. Aquests sustentacles de la família, la religió i sobretot de la propietat, havien fugit. No es veien més que autèntiques parisencs, dones heroiques, generoses i abnegades com les de la clàssica antiguitat. El París treballador, pensador, combatent, sagnant, però esclatant de la consciència de la seva història, iniciativa, es consagrava sencer a la construcció de la nova Societat, oblidant en absolut els caníbals que l'assetjaven.

Karl Marx

(Trad. de J. S.)

LLIBERTAT

Atribut exclusiu del gènere humà.

Paraula màgica capaç de totes les grans gestes de l'home.

Malgrat ésser el fenomen intrínsec de major valor absolut per la humanitat, en la forma resulta el de més difícil comprensió i adaptació a la vida real dels pobles.

I si aquest fenomen de consciència universal ofereix una tal dificultat de percepció als pobles, en sa valor real, que fins els seus elements directius ho confonen amb les seves atraccions patològiques, els seus egoïsmes, les seves passions particulars, privades o públiques, no té res d'estrany que els elements populars, en contemplar dalt dels seus cadafals homes de cultura superior, formats a base de conceptes sofisticats, plaçats sobre la definició falàcica de la seva llibertat, patissin ells alhora l'error de confondre la seva valor real i absoluta amb la relativa que li aplicaven els seus detractors.

La llibertat, causa motora de la civilització, és la que forjà la història dels pobles, i la que donà lloc als homes, en la seva vida de relació, a aquest nombre infinit d'errors, en sa constitució social.

La llibertat, anterior i superior a l'home, és la que el conduirà al seu major grau de perfecció.

La llibertat, però, com a fenomen real i absolut de caràcter abstracte és incompatible amb les màximes materials que avui li aplica l'home refusant tota concumitència amb la violència de qualsevol caràcter que sia, harmonitzant-se únicament amb els principis genèrics de ço just, admesos per la consciència universal com a postulats de la raó.

Per a que les futures generacions tinguin un concepte més clar de la seva llibertat, caldrà que ens esforcem des de la infantesa a oferir-los la definició

CRONICA HEBDOMADARIA

Política internacional

La política britànica en el proper Orient ha sofert en pocs dies dues contrarietats de consideració. La suspensió de la conferència de Constantinopla sense haver pogut arribar a un acord amb els turcs respecte a Mossul no fóra per si sola una contrarietat, si no s'hi sumés ara el vot advers del Parlament d'Irac en fer-se la ratificació del tractat amb la Gran Bretanya. Els dos accidents obeeixen fonamentalment a les mateixes causes, el nervi de les quals és un sentiment d'hostilitat vers la Gran Bretanya i, més particularment, vers la seva política petrolera.

Irac és la terra venturosa del Paradís terrenal. Plana d'al·luvió, vall immensa i fertillíssima de la qual el Tigris i l'Eufrates podrien regar — degudament canalitzats — prop de tres milions d'hectàries, durant la guerra mundial va atraure la generosa mirada d'Anglaterra la qual hi va enviar la expedició del general Townsend, victoriosa en un principi i presonera després dels exèrcits de la mitja lluna. Però aquest primer pas ja no es va tornar enrera i al cap de dos anys tota la Mesopotàmia estava en mans de les forces britàniques.

Acabada la guerra, Anglaterra va rebre la comanda de constituir el nou Estat. En novembre de 1920 va establir-se un govern provisional i l'Emir Feisal, fill tercer del Rei de Hedjaz, va començar les oposicions al tron. Finalment, tenint en compte els seus mèrits com a soldat, i les seves habilitats com a diplomàtic, demostrades en la Conferència de Versalles, Feisal fou declarat rei d'Irac, i confirmada l'elecció per referèndum, fou solemnement coronat el 23 d'agost de 1921.

Irac és, doncs, un estat jove, nou de trinca. Té una població de prop de tres milions d'habitants i una extensió de 371.000 kilòmetres quadrats. Encara que les seves fronteres no són ben determinades, pot dir-se que limita al nord amb el Kurdistan, a l'est amb Pèrsia, al sur amb el golf pèrsic i Kuwait i a l'oest amb l'Aràbia i els deserts de Síria. Té tres poblacions importants: Bagdad, la capital amb 170.000 habitants. Basra, el gran port, amb 86.000, i Mossul amb 90.000.

El 27 de març darrer, Irac va estrenar el seu Parlament. El rei Feisal va obrir-lo amb tota solemnitat, llegint ell, personalment, el discurs del tron i barrejant amb els més exquisits miraments democràtics la sumptuositat i luxe de les corts orientals. 85 diputats constitueixen l'Assemblea, 40 dels quals són *sheikhs*, és dir, caps de tribus. El poble va restar absent, mostrant indiferència i menyspreu per l'exotisme parlamentari. Temia que el primer acte del Parlament fós acordar la conscripció, però quan s'ha adonat que allà es discuteixen altres coses, s'ha anat interessant pel procediment i el seu interès ha determinat el rebuig del tractat amb la Gran Bretanya.

Anglaterra té la santa mania d'omplir el món de Parlaments, i des de Jamaica a Tasmània funcionen arreu cambres de representants, gèrmen més o menys aprofitables del gran Parlament de Londres. Moltes vegades aquests cossos representatius es tornen contra d'ella, com ara mateix en veiem tres casos: Egipte, Índia, Irac. Però es veu que s'estima més poder mesurar tot el volum de l'adversitat que ha de sofrir, que no pas ofegar les veus dels pobles que directa o indirectament constitueixen el seu imperi. Ella no es corregeix i en aquests mateixos instants s'esforça en aplicar el sistema a la Palestina i al centre d'Àfrica.

Fa temps que seguïem la campanya que en el regne d'Irac anava inflamant-se per a fer fracassar el tractat amb Gran Bretanya. Els advocats i homes de lleis del país, varen cridar temps enrera als diputats en el Royal Cinema de Bagdad i els feren tremolar davant del greu perills que el tractat implica per l'independència de l'Irac. Més tard, dos diputats partidaris de la ratificació foren agredits i ferits de gravetat en els carrers de la capital. S'ha recorregut a tots els mitjans per a indisposar l'opinió pública contra d'Anglaterra. I el resultat ha sigut el vot de l'Assemblea contrària a la ratificació.

Val a dir que aquest tractat, l'elaboració del qual, va haver de menester prop de dos anys, no és cap monstruositat ni cap abus. La proposició de la S. E. d'I i T. E. al govern d'Espanya és una cosa força més desproporcionada. En l'ordre econòmic es limita a fixar els termes de la part que correspon a Irac de l'antic deute de l'Imperi Otomà, el reemborsament per part d'Anglaterra de les despeses invertides en millores públiques i garanties a les empreses estrangeres per a treballs d'irrigació i explotació del subsol. En la part jurídica conserva el règim de capitulacions, i en quant a la evacuació del territori per les tropes britàniques, s'estableix que quedarà efectuada abans de quatre anys o immediatament després que l'Irac sigui admès en la Societat de les Nacions, sense que li correspongui cap càrrega per aquest concepte.

El fanatisme patriòtic dels diputats de l'Irac ha sigut sens dubte explotat pels contrincants de la Gran Bretanya en el mercat petroler. Però els partidaris de l'independència d'aquell país, al cap dels quals hi ha per raons ben òbvies el propi rei Feisal, hauran de cercar la fórmula per a que el tractat prosperi, car sense l'apoi de la Gran Bretanya, no hi ha independència possible. I és de creure que la víctima serà aquest constitucionalisme impúbere que ha fet la seva aparició en aquelles terres de la pintoresca llegenda bíblica.

M. Serra i Moret

més clara i senzilla que es pugui, a fi de rectificar les errors històriques, causa de totes les humanes desgràcies, les conseqüències de les quals no han d'oblidar els que presenciaren la darrera guerra europea que palesà amargament la valor negativa de la força en la resolució dels problemes que afecten la vida humana en tots els aspectes, tan polítics, com socials, com econòmics.

Què és difícil recordar això als homes? No obstant, ningú no s'atrevirà a negar que la llibertat fou i serà sempre la mateixa: capítell de la ciència, de la qual ningú no en dubta, i més ferma que tots els egoïsmes i misèries

humans. Cal implantar-la realment a la vida dels pobles, malgrat tots els interessos creats i totes les concupiscències, que no faràn altra cosa que empitjorar la situació d'aquests pocs privilegiats, tan insignificants en nombre com incapaces per a vèncer el temps en la seva marxa ascensional.

Galaico

No ha d'existir cap més pena que la natural que es desp réndel fet.

MAX STIRNER.

Les errors i les promeses de la Commune

Tota l'obra revolucionària de la Commune, per migrada, avui faria riure a un conservador. Les mesures més violentes, les preses contra els propietaris de pisos de lloguer i contra els creditors, durant les guerres darreres, els governs dels pobles bel·ligerants varen resoldre-les més radicalment que aquells revolucionaris. En les actes de les sessions de la Commune no hi trobem ni incautacions, ni expropiacions, tan freqüents avui, des de la guerra, entre els governs burgesos. Tot el socialisme dels comunistes rojos es concreta a un projecte d'estadística dels tallers abandonats per a lliurar-los a cooperatives obreres, mitjançant indemnització al patró absent, i a un altre projecte de contractar directament les obres municipals amb els sindicats.

El socialisme era, a l'any 71, un moviment teòric, una dolça utopia, generosa i noble, però mancada d'aquella seguretat, d'aquell sentit de realitat, més ben dit, de realització immediata. A les multituds socialistes d'aquells dies, tan nombroses o més que avui, els mancava aquella força que ara ens dona l'organització obrera. Mancava que l'obrerisme, llavors esporàdic, idealitzant-se, infiltrant-se de futurisme socialista, donés neixement al sindicalisme. Avui, si el socialisme pot tenir una realitat immediata ho deu al sindicalisme.

El fracàs de la Commune, però, és la manca d'homes, millor encara, la manca d'audàcia en els seus homes. Inflats d'ideals, aquells homes estaven a l'altura de la realitat d'esperaven, tingueren por de les idees. Ells, prou escrivien en els seus periòdics, prou predicaven en les seves reunions; a l'hora d'esculpir-la sobre el cos social, però, s'espantaren, i passaren els dies millors, els de més grossa eficàcia, deliberant, discutint, parlant, parlant sempre i només parlant. «Tothom delibera i ningú no obeeix», diu Rossel en dimi- tir el càrrec de capítol de les forces comunales. Veillant, l'atreuït Veillant, tracta tot sovint els homes de la Revolució de vèrreaires.

Faltava l'home o el grup reduït d'homes que fent-se seva la Revolució li dictés la llei. Tots els homes de l'any 71 tenien presents els homes del 93 del segle anterior, però que lluny n'estaven! Ni Delessuz, ni Cluseret, ni Rossel, ni Pyat, eren prou enèrgics ni prou grans per a crear el nou règim social, que havia de sortir d'una assemblea que deliberava sempre, sempre. Un empatx de legalisme ofegà la Commune, un excés d'honradesa política la va matar. I l'honradesa política fou llavors una traïció; a les portes de París, la

França reaccionària, la França imperialista i derrotada, frenètica, sedenta de venjança i de sang, ja que no d'alemanys, de francesos, organitzava a Versalles l'exèrcit que havia d'escalfar un món que neixia.

Neixia de veritat un món. Malgrat la timidesa dels primers moments, malgrat la por dels seus homes, la Commune era l'inici d'una nova era. No hi ha res que les seves lleis fossin encara menys atreïdes que les que donava un govern burges, que les que donà més tard Bismarck — precisament per a desarmar els socialistes; — més que el fet, el que guia els homes és la intenció, l'espèrit. I la Commune de París portava en intenció tot un règim nou, aquesta nova llei que per tornar a tenir possibilitat entre els homes, li ha calgut mig segle, cinquanta anys de disbaixa burgesa i una guerra horrible que ha costat al món nacions senceres.

«Volem — deia un dels seus periòdics, un quant temps abans de la revolució — la llibertat de tots, és a dir, la revolució social. I per revolució no entènem una miserable sorpresa aprofitant la força; la revolució significa la destrucció completa de les institucions burgeses i la seva substitució per altres noves». I després afegia: «Nosaltres, a exemple de la Constitució de 1789 abolim el règim feudal, volem fer taula rasa a tot i reconstruir-ho tot a la nostra manera.»

El socialisme d'aleshores, sentimental, un xiquet ploràner, hauria lligat la seva actuació a l'actuació del revolucionisme burges, ple encara de gentil romanticisme, de noble desprendiment; la revolució obrera hauria sigut una continuació del 93, com desitjaven els comunists en considerar-se'n hereus. I s'hauria evitat al món aquesta enfonsada moral, aquesta bancarrota de l'espèrit que ha estat els darrers trenta anys de dictadura plutocràtica; ens hauríem lliurat d'aquest intent de soborn d'homes i pobles per part d'uns quants banquers desvergonyits. I aquesta darrera guerra, on tots els mals instints de la terra han sigut avivats i desenfrenats, no hauria esdevingut.

Portem també avui la nostra corona al cementiri Père Lachaise, a la tomba dels homes que saberen sacrificar-se pel món que ha de venir, que amb la seva sang creaven el Demà.

Cot de Reddís

A darrera hora, per causes alienes, ens veiem impossibilitats de publicar l'article d'Angel Pestafia «Per què no?»

Fragment de l'interrogatori de Ferré. Fent davant del Tribunal de Guerra de Versalles.

El President.—Acusat Ferré, us heu negat a contestar la sumària. Persistiu en el mateix propòsit?

Ferré.—Demano perints al Consell per a llegir les meves conclusions respecte a la meua defensa.

«Al senyor President i senyors membres del tercer Consell de Guerra de Versalles:

«Considerant que vaig tenir l'honor d'ésser nomenat individu de la Commune de París per un gran nombre d'electors del districte VIII i que vaig acceptar un manament que era el meu deure d'executar llealment;

«Considerant que la Commune de París, havent estat vençuda, toca sempre als seus defensors la sort que toca als partits vençuts;

«Que en realitat, el caràcter, les doctrines, els actes, fins i tot les intencions d'aquells són pre-concebudament discutits i interpretats de la fàcil més falsa;

«Considerant que havent mort els uns i fets presoners els altres, els membres vius de la Commune de París no poden, si més no ara, restablir la veritat i denunciar els calumniadors;

«Considerant que els debats començats no es poden judicar amb la imparcialitat necessària...»

El Comandant Javeau, Comissari del Govern.—No és possible que el Consell escolti per més temps l'apologia de la Commune per boca d'un acusat. No faltaria més!

Ferré.—He escrit en poques paraules les raons que m'impe- deuen acceptar aquests debats; el que em resta llegir està escrit sense rancúnia, i us prego que em permeteu continuar. Així acabaré d'amofiar-vos d'una vegada.

El Comissari del Govern.—Que l'acusat presenti les seves conclusions. El Consell decidirà.

El President.—Presenteu les vostres conclusions purament i simple.

Ferré.—En el que em resta llegir no faig l'apologia de la Commune i vos prego que em permeteu que ho llegeixi. Vos mateix, senyor President, heu dit que la més completa llibertat seria concedida als acusats. Des del meu arrest, durant dos mesos, he estat comunicat i demano ara dos minuts per a donar raons a favor de la meua defensa.

El President.—Parleu de vos i no de la Commune.

Ferré. (amb vehemència)—He estat objecte d'un tracte inqualificable; s'han exercit crudels persecucions contra individus de la meua família; la mare ha mort de disgustos, i en aquesta

situació se'm priva dels mitjans de defensa.

El President.—La vostra de- fensa és llarga.

Ferré. (llegint)—«Considerant les raons que he exposat, declaro que, fora el que faci referència al meu estat civil, em nego a contestar i que em proposo no pendre cap part en els debats que es van a obrir.»

(Consell de Guerra de Versalles, sessió del 8 d'agost de 1871)
(Trad. de «J. S.»)

Cròniques argentines

LES ELECCIONS

Cartell electoral del Partit Socialista

QUESTIONS POLITIQUES

Si les qüestions econòmiques im- mediatas han meregut un estudi tan sistemàtic, les polítiques no han sigut oblidades.

La segona part del cartell electoral del Partit Socialista és dedicada a les qüestions polítiques.

Les examinaré breument.

RÈGIMEN PARLAMENTARI DE GOVERN.—La República Argentina no és del model francès, sinó nord-americà. És diferència d'una monarquia, en que el cap de l'Estat és temporal (6 anys), en que és elegit indirectament pel poble, en que no pot ésser elegit dues vegades consecutives. Però, el President de la República, de fet, té més atribucions que el rei anglès per exemple.

El Poder Executiu és independent del Poder Legislatiu. I el govern no depèn del Parlament, sinó del President de la República. Els ministres són «secretaris» del President; membres per ell sense intervenció d'altri.

No obstant, els ministres i el propi President no gaudeixen d'una absoluta independència davant del Parlament. Constitucionalment les dues Cambres (Senat i Diputats) reunits poden jutjar-los i destituir-los, per mitjà del judici polític. Però és aquest un lligam tan feble, i l'atribució del President tan perillosa per la pau política del país i tan difícil, que de fet no existeix.

Així té com a conseqüència primera una dualitat, una realitat de poders i programes, que mantes vegades esterilitza períodes parlamentaris, que es gasten en bizantinismes demagògics o personalistes.

Per això el Partit Socialista demana el règim parlamentari de govern i que el govern surti i sigui del Parlament, essent aquest la més autèntica representació popular.

ELECCIÓ DEL PRESIDENT DE LA REPÚBLICA PEL CONGRÉS.—Avui el poble elegix indirectament el President. Cada partit presenta una llista de candidats a «electors de Presidents», els quals, una vegada reunits, es constitueixen en «Col·legi electoral» i voten el President de la República. Naturalment cada Partit, va a la lluita electoral amb un candi-

El Comissari del Govern, (trat)—Llàstima que no podem permetre que se'ns faci l'apologia de la Commune per Ferré, l'incendiari!

dat a la presidència i el Partit que conseqüent la majoria dels electors de president, imposa al seu candidat.

Prima facie semblaria que el Partit Socialista hauria de demanar la elecció «directa», però pensant-ho bé no és així.

Un President «plebiscitari» és perillós en una democràcia autèntica. Napoleó I, fou «plebiscitari», Napoleó III, el Petit, fou «plebiscitari».

Un home «plebiscitari» cau més que menys, a l'abim de la dictadura. Sol sentir-se «l'ungit del poble» i si és de cervell petit, tendeix a l'absorció dels altres poders.

L'experiència ha decidit el Partit Socialista.

Per això demana que el President sigui una figura del Congrés, elegit per ell i sota la seva dependència.

Demana més a més:

DIRECCIÓ DE LES RELACIONS EXTERIORS PEL PARLAMENT, per assegurar al país contra les maniobres i ambicions de la diplomàcia personal i secreta.

SUPRESSIÓ DEL SENAT, que en una democràcia, és la quinta roda del carro.

SEPARACIÓ DE L'ESGLÉSIA I DE L'ESTAT, car si l'Argentina és un mosaic de races i religions, no és just que el jueu, el musulmà, l'ortodox grec, el mormó, i la varietat infinita de sectes protestants, paguin impostos per sostenir la secta catòlica.

REDUCCIÓ DE DESPESES MILITARS, I APLICACIÓ PREFERENT DELS RECURSOS DE L'ESTAT A LA INSTRUCCIÓ PRIMÀRIA, LAICA, GRATUITA I OBLIGATORIA.

CONTRA LA CONCEPCIÓ BURGESA dels grans exèrcits garante de la pau, el Partit Socialista, oposa la supressió de les trabes econòmiques que dificulten les relacions comercials dels pobles, que solen conduir a la guerra bèl·lica passant per la guerra de tarifes.

LIBERTAT DE REUNIÓ, D'ASSOCIACIÓ, D'OPINIÓ I RESIDÈNCIA, DEROGACIÓ DE LES LLEIS QUE LES RESTRENYEN.—Especialment: «llibertat de residència», car les altres llibertats serien ja llibertatnages a Espanya. La llei de residència va en-

tra els estrangers. És una llei filla de la por burgesa: un obrer estranger conscient, que portat per la seva consciència de classe intervingui en qüestions sindicals o es distingui com a «perillós», pot ésser expulsat del país sense tramit, sense sentència de jutge de vegades. La policia pot aplicar discrecionalment la llei, i ho fa en temps de reacció. És una arma arbitrària i terrible.

COMISSIONS MIXTES DE CONCILIACIÓ I SALARIS.—Tota arma és bona mentre se sap usar-la. La vaga és l'arma de la classe treballadora, però de dos fils, que cau sobre el seu cap, quan l'esgrimeix sense tot ni só. El Partit Socialista vol, doncs, evitar en lo possible les lluites, en gran part destructives, que suposen les vagues, fent que la vaga sigui el recurs suprem de la classe treballadora; que es vagi a la vaga quan, i solament quan, s'agotin tots els mitjans pacífics. És, com veieu, la concepció anglesa trasplantada a Sud-amèrica.

DRETS CIVILS I POLÍTICS PER A LA DONA I LLEI DE DIVORCI.—Què podria dir-vos d'això, que vosaltres no sabíeu? No és una qüestió argentina, sinó universal.

L'última part del cartell electoral socialista, no és propiament polític, sinó d'assistència social. Diu, i és d'importància capital:

SEGUR NACIONAL DE MALALTIA, IMPEDIMENT I VELLESA, I DOTACIÓ DE MATERNITAT PER L'ESTAT.—El govern burges fa una competència demagògica al Partit Socialista.

La demagògia és el perill de la democràcia, és la fillola del vot secret. Quan el secret del sufragi no és efectiu, els partits de govern guanyen eleccions. Compren els capdells de barri. Això passava abans.

Però des de que el secret del sufragi és aquí efectiu, els partits de govern no poden guanyar corrompent consciències individuals, tracten de corrompre la consciència col·lectiva: això és la demagògia.

La demagògia argentina s'ha caracteritzat amb les lleis de jubilació. Regala jubilacions a tothom. Funda caixes de jubilació per a tots els gremis.

Però ho fa, no pensant en assegurar la vellesa del treballador, sinó per arrancar-li el vot, a canvi d'una jubilació problemàtica.

Contra la demagògia jubilatòria, s'ha redessat valentment el Partit Socialista, desafiant inclòs la impopularitat. I l'agitació ha sigut tan intensa abans i durant la campanya electoral, que la classe treballadora ha forçat al govern a suspènere l'aplicació de les últimes jubilacions demagògiques aprovades.

No som enemics de la jubilació. Al contrari. El que no volem és que s'abus del nom per enganyar al poble.

Volem que es faci una llei orgànica nacional de segurs, però feta amb ciència i consciència.

Volem que els diners del obrer produïxin no una «possibilitat» jubilatòria, sinó una «realitat» de previsió contra la malaltia, contra la desocupació, contra l'impediment, contra la vellesa: que elimini les dificultats econòmiques de la maternitat.

Joan Comorera
Buenos Aires, març de 1924.

ECOS I COMENTARIS

Homenatge al Dr. Pla i Armengol

El dia 31 de maig tingué lloc al Hotel Ritz, el banquet amb que els seus amics i admiradors, obsequiaren al nostre il·lustre company Dr. Pla i Armengol, amb motiu de la publicació del seu treball sobre «La Bactèria de la tuberculosi».

Entre els comensals — que eren més de cent — s'hi trobaven el Dr. Serés, representant el rector de la Universitat; el Dr. Puig i Sals, president del Sindicat de Metges de Catalunya; el Dr. Girona, vice-president del Col·legi de Metges; l'ex-conceller de la Mancomunitat, en Pere Mias; el senyor Gili Dòria, ex-president de la Diputació de Lleida; el nostre company Serra i Moret, el Dr. Civit, en representació de la Revista de Medicina «La Clínica», etc.

El Dr. Mias i Collina llegí les nombroses adhesions rebudes que revelen l'interès amb que es segueixen arreu els treballs del Dr. Pla.

El Dr. Justo Caballero en nom de la Comissió organitzadora, oferí l'homenatge al Dr. Pla, indicant la necessitat de que es comprovin i s'ampliïn els treballs que juntament amb en J. Ravetllat ha dut a terme i fan canviar el concepte clàssic del gèrme de la tuberculosi.

L'ex conseller de la Mancomunitat, en Pere Mias, com amic de la infància de l'homenajat, pronuncià sentides paraules d'encoratjament a l'investigador i d'aplaudiment als que l'honoraven.

El Dr. Puig i Sals feu constar l'adhesió del S. de M. de Catalunya, els senyors Gil Dòria i Gratacós a la dels lleydatans i dels veterinaris respectivament, i el company Serra i Moret pronuncià belles i sentides paraules.

Finalment el Dr. Pla, emocionadíssim, dedicà un carinyós record a en Joaquim Ravetllat son intel·ligent col·laborador d'una pila d'anyes de fatigues i treballs. Glossant després els experiments més notables, per acabar, demanà a tots que treballin sobre el tema, carregant les imperfeccions que puguin haver-hi i omplint les llaunetes que hi hagin. Acabà el seu parlament amb aquestes sinceres paraules: «Si voler fer el buit a un home, és sempre una acció poc noble, arriba a inqualificable quan es té davant un problema, que com el de la tuberculosi té tanta importància mèdica i social».

Tots els comensals ovacionaren i felicitaron al Dr. Pla i Armengol: Rebi també la nostra enhorabona.

Pablo Iglesias i Indalecio Prieto, processats

El company Pablo Iglesias, director de «El Socialista», ha estat processat per haver publicat al dit periòdic una conferència del company Indalecio Prieto, al qual també li han estat comunicats tres processaments per tres articles.

El Teatre Intim

Durant el present mes de juny tindrà lloc la tercera sessió del Teatre Intim que dirigeix l'Adria Gual. El programa de la tercera sessió comprèn l'obra «La nit d'Octubre», d'Alfred de Musset, traduïda en versos catalans per Alfons Maseras i el drama d'«En Gual «Silenci», amb el qual se inaugura el Teatre Intim a les darreres del passat segle. S'estrenarà, ademés, un acte en vers de Josep Maria de Segarra.

La sessió corresponent al mes de maig fou molt interessant. Es posà en escena una obra forta i aspre del rus Leónides Andréief, intitulada «La força del Pensament» en la que es planteja un problema de psiquiatria — un cas de follia — que té un desenllaç terriblement tràgic. L'obra ha estat traduïda al català per Ventura Gassol. La direcció i interpretació fou bona, excel·lent en el paper del protagonista l'Enric Giménez, que tingué moments magnífics. La vetllada acabà amb la representació d'una farsa mollesca traduïda per En Gual.

Empresonaments

El company Eugeni Arolas, de Llers, ha estat detingut i conduït a la presó de Girona, junt amb el company Martí Vilanova, de la qual ja en donàrem compte.

També ha estat traslladat a Girona el company Salvador Dalí.

Els abnegats veïns de la Barriada d'Horta

Cada dia observem a Barcelona la aparició de tramvies de nous colors. Ja en tenim de verds, de grocs, de vermells i de color gris.

Altremet, sembla que allà on no hi arriben els tramvies, hi arribaran, en un terme més o menys llarg, els autobusos o el metropolità.

No obstant hi ha una barriada que sembla condemnada indefinidament a tenir sense resoldre el problema de la seva comunicació amb el centre de la urbs. En referim a la barriada d'Horta.

Els veïns de Sabadell i Terrassa compten per arribar a la Plaça de Catalunya amb mitjans de comunicació més regulars i perfectes que els de la barriada d'Horta.

Per anar a Horta, sobre tot a certes hores del dia, és necessària una veritable abnegació. Hom ha d'aguantar mitja hora de cua a la Plaça d'Urquinaona, cal també certa agilitat per empètar el tramvia, si se'ns escapa, facultats acrobàtiques per a poder-nos penjar en un estrep, a la coberta, a una finestra o a la barana del vehicle. Sovint són necessàries virtuts polèmiques o pugilístiques contra els usurpadors del vostre lloc. I finalment cal comptar amb una reserva inesgotable de paciència i conformitat, per arribar al final del trajecte.

L'home que té una preparació atlètica completa és el més adequat per a viatjar en el tramvia d'Horta. Les dones, pobres dones, com que no tenen aquesta preparació són les veritables víctimes del suplici d'aquest tramvia singular.

Sacrifici nipo

Tota la premsa parla de les possibilitats d'una guerra entre el Japó i els Estats Units.

El succés que inserim a continua-

ció, revela l'indignació popular dels japonesos, davant el perill d'aquest nou flagell.

Un habitant de Toquio s'ha penjat a un arbre, prop de l'Ambaixada dels Estats Units, deixant escrita una lletra adreçada al senyor Wood, ambaixador americà a Toquio, i en la qual li prega respectuosament d'insistir prop del Govern de Washington perquè l'exclusiva pronunciada contra els seus compatriotes sigui aixecada.

Aquest suïcidi ha aixecat una nova eferescència a tot el Japó.

Bell sacrifici. Bella mostra d'un temperament i d'una moral verges.

Manifestacions públiques

L'altre dia varem veure una colla d'obrers que es manifestaven ben públicament. Era una corra, que passava per la Rambla, formada d'homes de pas marcial, i que anaven armats amb enormes culteres, forquilles, paelles, ventafocs i altres utensilis de l'art culinari. Al cap-devall de la comitiva hi anaven tres homes més estirats que els altres portant un penó, i al darrera de tot una banda de música.

Eren, no cal dir-ho, uns idealistes de l'arròs i de la barriada.

La gent dels nostres carrers, en veient-los, es defa: fem pas als cavallers de l'invicta ordre que té per lema: Alegria, dones i vi.

Són els articles de la temporada. I després, encara hi ha qui diu que no es permeten manifestacions.

Periodista empresonat

Ha estat agafat i conduït a la presó el periodista senyor Eduardo Sanjuan, redactor de «El Diluvio», per un article publicat fa poc temps.

Un acte simpàtic a Sant Pere de Ribes

Diumenge dia 25 del mes passat es celebrà a aquest poble una festa literària-musical a benefici de dos cecs de la localitat. La festa es donà al gran local de la Societat d'Obrers Agricultors i fou organitzada per l'alcaldede Sant Pere de Ribes en Josep Ricart, al qual felicitem per l'èxit assolit. El local estava totalment ple, predominant l'element femení. Prengueren part en la festa el sextet que dirigeix el mestre Rosell, el cor de la joventut del Centre i els nens i nenes de les escoles de la localitat. En acabar varen dirigir la paraula al públic el Sr. Duran Cañameras, candidat en les darreres eleccions de diputats de la Mancomunitat pel Districte, l'advocat Sr. Estarits i el Sr. Font Marí. La poesia d'Heine «La mort del poeta» no es pogué recitar per no haver-se portat previament a la censura.

Paraulas

Davant de certs atacs actuals, cal pensar que els cops de mall donen a l'acer un tremp més fi.

Més que els cops francs del mall hom ha de temer l'acció silenciosa dels àcids corrossius.

Funcionarisme

El país que tot ho confia als seus funcionaris és com el cos que sols li resten els ossos que l'aguanten.

Les muscules del cos social són les formes de la ciutadania.

La pena de mort

El company «Shum» ha estat condemnat

Si els homes que el volen llevar d'aquest món s'haguessin trobat com ell, en vigílies de perdre-ho tot, en vigílies d'abandonar aquesta vida plena de lluites! El company «Shum» es troba en un d'aquests casos de la vida dels homes, que quan està consumat ve el penediment.

L'error de tot un poble, de tota una humanitat, és no donar importància al que un ha fet. Si voltem entorn de la nostra vida, trobarem entre les nostres misèries quelcom que ens sobreviu, quelcom que ens fa més carregats el camí: el goig de viure.

Els poemes, els idealistes, els somniadors i altres persones romàntiques són els que veuen la vida tal com és: una, en tot el sentit de la paraula. Si aquesta no fos més que el portador de les idealitats, si fossin els jutges de les lleis dels homes, la pena de mort gairebé ja no existiria. Dic gairebé perquè no a tothom és inaplicable la pena de mort, car al món hi ha éssers que no sols en mereixen una, sinó cent, i aquests són els que gaudeixen del vessament de sang, aquests monstres que arriben al crim i amb un somriure de goig contemplen com la víctima s'esmuny, com la sang va fent un bassal al seu entorn, i destrueixen i riuen quan la víctima fa les darreres extremitats, els darrers badalls. Per aquets, la força, el corbat, la destal i altres eines parricides no s'han d'abolir, han d'ésser la seva visió constant, per a fer-los comprendre la valor d'una vida. Ningú com el company «Shum» ens explicaria aquest cas, ell que ha estat a aquest lloc, ell que haurà sentit les possibilitats del corbat en mantes nits d'inquietud, ell ens donaria la llecció d'aquests tràgics moments.

Josep Cervelló

Per a ajudar a JUSTICIA SOCIAL

20.ª Llista de quantitats rebudes

Ciutat.—M. R., 10 ptes.; A. V., 2 ptes.; A. L., 5 ptes.; A. M., 2 ptes.; J. A., 5 ptes.; C. P. S., 2 ptes.; F. M., 15 ptes.; J. R., 2 ptes.; M. E., 10 ptes.; V. T., 2 ptes.; J. A., 5 ptes.; M. C., 2 ptes.; S. C., 2 ptes.; A. V., 5 ptes.; D. D., 1 pta.; B. T., 4 ptes.; F. V., 1 pta.; J. C., 100 ptes.

Mediana.—R. S. V., 20 ptes.
Lleida.—J. E. A., 25 ptes.
Tarragona.—J. P., 5 ptes.
Girona.—M. P. X., 450 ptes.
Pont d'Armentera.—Varis subscriptors, 4 ptes.

Total, 299⁵⁰ ptes.

A tots el nostre agraiment.

De París estant

Un homenatge a Anatole France

El 24 del darrer mes, va celebrar-se al «Theatre du Trocadero» un homenatge al gran pensador Anatole France. Hom pot ben dir que fou, alhora, un corolari al triomf de les esquerres, ja que els oradors—Albert, Aulard, Jouhaux—varen aprofitar l'avinentesa per a remarcar la significació del triomf electoral. L'homenatge va respondre breus mots, celebrant la victòria assolida i remarcant que seria efímera si no es treballava per a que la pau regnés d'una vegada. Cal perdonar—digué el venerable France—a tothom, i així posarem els fonaments d'una pau veritable.

Un nodrit orfeó va cantar qualques composicions i una tria dels millors artistes dramàtics va interpretar fragments d'obres de l'homenatge. La comtesa de Noailles llegí un magnífic treball. Els estudiants s'adheriren a l'acte, llegint un d'ells un bell discurs de simpatia al Mestre France.

El públic, format en sa majoria per gent ja entrada en anys, aplaudí frenèticament, i l'ovació que tributà a l'homenatge fou de les que deixen record. Faig remarcar això que la concòrdia estés composta principalment de vells, perquè va produir-me molt bona impressió. Vaig pensar amb un polític del meu Empordà que posava tot una escala d'evolucions determinades per l'edat. No ho recordo bé, però sé que finia: «... i als quaranta absolutista.» Seria que, l'amic, sentia que amb els anys se li evaporaven els sentiments democràtics? Si hagués vist aquella munió de testes blanques que s'inclinaven davant l'obra radicalíssima del gran escriptor Anatole France! Si hagués sentit com s'ovacionaven els més valents conceptes dels fragments que varen interpretar-se!

El poble francès entra pel bon camí. Hom podria creure, tot just finida la gran guerra, que anava a produir-se una explosió d'imperialisme, fent improductiu l'esforç realitzat per a acabar amb el d'Alemanya. Fins hi havia qui es penedia d'haver estat francòfil. La jornada de l'11 de maig darrer i actes com l'homenatge a France demostren prou que els francesos no estan d'acord amb l'equivocada actitud dels que han governat d'ençà de 1919. Calia sentir-se l'ovació que coronà la frase que Mr. Bergeret: «Il faut bien cacher les tableaux de batailles...»

Rafael Ramis

Els nostres lectors no han d'oblidar que aquest número de JUSTICIA SOCIAL ha estat revisat per la

censoresc militar

A la manera de...

Mossèn Antón Navarro,

poeta tèbi i tertulià de lo senyor Matheu

Balada de l'amor que resta

Sonorament baixa dels cims una cascata fulguranta i va perdent-se en els abims tornada argent, cantia que canta. Quan dins el fons seran perdudes totes les notes del gran cant, entre les pedres cantelludes son blanc teixit les aigües mudes filagarçant es trobaran.

També l'amor així és perdia entre un ruixat de càntics d'or, més sa cantúria esmorteïda la pregonesa de mon cor. I quan mon ànima el cridà, somni perdut que es renovella, com una flor tornà a brotà i ara una rosa a cada mà mostra a ma carn que s'esbadella.

Quan baixaran les neus ardents com una vesta descenyida, i les muntanyes pubescents en sa nuesa hauran florida; i aurissonant, encès, triomfant, l'estiu riurà en la llunyania; alguna fada sens galant que els núbils cims enyoraran, vindrà a enflorar la vida mia.

Ariel

Si pots conservà el seny...

Si pots conservà el seny quan al devora tothom ja l'ha perdut—i tu ets el boig; si et pots fiar de tu, del dubte en l'hora, deixant que et desconfin fins amb goig; si pots sabè esperar sense cansar-te'n; i no ser enganyador sent enganyat; i encar no sembla bo, ni entornar-te'n; i no tindre cap odi essent odiat...

Si saps de somnià, i son esclavatge no en vius; i de pensar, no lent-ne un fi; si saps topar-te amb Triomf i amb-Destastr, tractant fals impostors amb igual dir; i oir la veritat que tu has parlada, torçada per brigans caça-badocs; i veure la teva obra enforçada; i alçar-la amb grans esforços, molts o pocs...

Si pots fé un arpegg amb te riqueses, riscar-les d'un sol colp a cara-i-creu, i perdre, i tornà a raure en tes pobreses sens mai dir de la pèrdua ni un mot lleu; si els nervis pots servir dintre l'espera del torn—que et toqui a tu quan tots han prés! i encara persistir quan ja no et queda al cos més que el Voler; i dir's: «Feu més!...»

Si pots servà, entre turbes, enteresa; i amb reis anar plegats, sens perdre el trauc; si cap (amic o no) et pot dur malesa; i cap, creient en tu, ho fa amb massa afany; si pots omplir el minut més implacable—sens flaquejar, o amic, un sol segon!—jo et dic: Teva és la Terra i son bagatge, que ets un Home, fill meu, que això ho val tot!

Rudyard Kipling

J. Carner Ribalta, trad.

Idees d'ara

Revistes i revistetes

L'anunci de l'aparició d'una nova revista d'idees a la nostra terra, em suggereix a parlar de la difícil qüestió de les publicacions catalanes. Dic difícil, perquè malgrat tots els esforços i tota la bona voluntat, i malgrat alguns encerts particulars, que ens plau reconèixer, dintre de la nostra esfera periodística i editorial hi ha una manca d'orientació senzillament lamentable.

Que no sabem ben bé de que va ho demostra aquest moviment incessant que assenyalà l'aparició i la desaparició de periòdics. És la nostra una inquietud desordenada i variable; potser enloc trobariem, com aquí, tantes publicacions que neixen per morir amb el número tres, quatre o si volen en arribar a la dotzena. No sabem veure que totes aquestes publicacions neixen mortes; i no ho sabem veure perquè entre els catalans que saben llegir, gairebé no n'hi ha cap que no es cregui amb prou aptituds per llençar un periòdic al carrer. Tothom diu que no hi ha periodistes, però tots ens creiem que en som una mica.

Una de les coses que menys es tenen en compte, i és la més important, és la petita difusió de l'idioma. Catalunya és petita i la proporció dels lectors de català és encara més petita si fem una comparació amb qualsevol idioma modern. No analitzo les causes que ens portarien molt lluny, assenyalo un fet, com ho ha assenyalat Eugeni Xammar, en tractar d'una manera molt interessant el mateix tema. Em refereixo al seu primer article; a hores d'ara s'haurà publicat el segon probablement.

A Nordamèrica, tenim entès, que surt una revista magnífica dedicada solament als gats; és possible que en alguna part del món els pescadors de canya tinguin un orgue il·lustrat i ple d'estadístiques. Entre nosaltres això no és possible; però no cal desesperar-se.

Deixant apart el mesenisme, que no és una manera normal de viure per les publicacions; i diem això pensant que els primers mesenes són els escriptors catalans; les nostres revistes i els nostres llibres han d'ésser els més cars del món. Pensem ara que els que compren aquestes revistes i aquests llibres són sempre els mateixos; que suporten una càrrega que hauria d'anar repartida; i veurem que no sempre tenen raó els que es lamenten de que tal revista d'art hauria tingut una bona acollida en qualsevol capital europea, a Barcelona ha hagut de plegar.

Si no podem tenir revistes monogràfiques i especialitzades, fem sortir revistes generals, variades, que hi hagi de tot una mica; mentre aquesta mica la facin els nostres millors homes. Cal tenir publicacions d'ampla orientació, sense exclusivismes d'escola. Es necessari dirigir-se al poble. Els nostres escriptors joves n'han fugit.

Marius Vidal

LA COOPERATIVA SOCIALISTA DE CATALUNYA

Pel dia 15, a les 11 del matí, s'anuncia l'assemblea de constitució i reglamentació de la «Cooperativa Socialista de Catalunya», que es celebrarà al local del Cafè «Les Flors», del carrer del Torrent de les Flors, davant de la cotxera vella dels tramvies.

Es prega a tots els companys que no rebïn l'avis que es vulguin donar per invitats.

El nombre d'adhesions rebudes per la Comissió Organitzadora és gran, la qual cosa demostra l'entusiasme que la Cooperativa ha desvetllat.

Uls objectes i finalitats de la «Cooperativa Socialista de Catalunya» són:

L'interès als principis col·lectius, íntegrament sentits i inspirant-se en el més enlairat ideal de solidaritat humana.

Convençuts que l'emancipació dels treballadors ha d'ésser obra dels mateixos treballadors, aquesta Cooperativa aspira contribuir a la transformació del règim social, fomentant el companyerisme entre la família proletària, amb institucions d'ajuda mútua immediates i altres mesures de precaució i cultura.

Crearà gradualment les diverses modalitats de la Cooperació, la base perentòria de la qual serà la Cooperativa de consum, i procurarà organitzar serveis sanitaris, amb assistència mèdica.

Aspirarà a la consecució del Cooperativisme íntegral, creant Cooperatives de producció que facilitin al proletariat la possessió dels utensilis de treball i l'usufructuar els seus esforços, actualment per a profit dels capitalistes, començant per la fabricació d'articles de primera necessitat i de factible realització immediata.

Procurarà els mitjans de cultura i educació necessàries als fills dels treballadors, fundant escoles, instituts d'arts i oficis i les diverses organitzacions que puguin contribuir a la instrucció i educació intel·lectual, física i moral dels nens i a capacitar els adults per a facilitar l'adveniment i consolidació d'un règim social col·lectivista i humà.

Per a la seva finalitat, aquesta Cooperativa haurà d'esvair necessàriament el concepte especulatiu de l'individualisme egoista que divideix i perjudica al proletariat, fent que entre els obrers fructifiqui esplendorosament el sentiment de Cooperació i mútua ajuda en la seva més generosa i eficient expressió, única manera de poguer avançar pel camí de la perfecció social de la Humanitat.

Si les democràcies no adressen tots llurs esforços contra les malifetes de la diplomàcia, no haurà passat una generació sense que el món es vegi arrossegat a una altra guerra grandiosa.

E.-D. MOREL.

Fulletons de JUSTICIA SOCIAL

14 Juny 1924

CONTISTES CATALANS

Un atracament

Es baix i rodaxó com un cossi d'hortensies. Amb mica de bona voluntat, se li veuen els cercols, pintats de negre, i les fustes, de vert. Ara, la seva testa no és una hortensia, sinó quelcom d'enormement goril·la, amb uns ulls menudíssims, una gran boca de dents separades, menudes i esgroguèides, un nas esclafat, cabells escassos i drets, clapada barba, caixeres i una gran llupia rubicunda en lloc de front.

Té els braços curts, i com grapes, en lloc de mans. Les cames semblen soques d'arbre. I camina

na lentament, parla a glops i mira amb un esguard terrible de xinxeta d'oli en l'agonia. Vestit sempre de color de xocolata, brut i sense coll de camisa, amb una força mastodònica, malparlat, aquell ex-fuster, amo d'un cafè de mala mort, on es juga els prohibits d'amagatots, és la mateixa bonesa i la mateixa dolenteria alhora.

Casat amb una xamosa minyona de servei, la Roser, té una nena lletja i malaltissa que el monstre, Andreu Savall, estima amb deliri. Potser és incapaç de matar una mosca i li fan por els calabres i papellones que necessita pel cafè, però, segurament, faria un estropici amb el gos que a la nena menacés. La dona, no obstant, instintivament el tem.

Però perquè el tem, joguineja, flirteja amb els jugadors, que molt més joves que el marit, flanejen i es multipliquen—sempre els mateixos—pel cafè. Un dia, la Roser, cedi. Entre el Nano, en Suca-ermilles, el Tremendo, el Regater i el noi de la França-Xica, que eren els joves i els que se la disputaven, el Nano fou l'assortat. I el Nano i la Roser

fugiren deixant el trist cafè consumint-se de misèria.

Els corredors de lletres d'usura, havien començat l'esboranc en la fortuna de l'ex-fuster: els jugadors, amb les seves martin-gales, acabaren amb les escorialles. Perquè en aquell cafè de mala mort, de client veritable no se'n havia vist mai cap, a fóra d'algun individu escaducer perdut per aquelles barriades.

Andreu Savall plegà el cafè. Del grapat de diners, pocs, que li donaren dels trastos, en feu dues piles. Una per a llogar i amoblar pobrement un piset a Gracia. L'altra destinada a durar i mantenir la malaltissa criatura que, llavors, el pare adorava reconcentradament, quasi amb ferocitat.

Però els bells propòsits de cercar feina i tornar a l'ofici, foren esvaïts per la fortuita troballa de dos calabres del seu cafè,—el Ganxo i el Pela-esquenes,—que tot tractant de consolar-lo se l'endugueren Rambla avall. I trencaren carrers i més carrers, fins entrar en un bar rònic on hi havia partida. Els calabres coneixien les males arts i els trucs com un catèdràtic

la seva assignatura. Les cartes eren trucades. Era segur el guanyar. Això era a la tarda...

Però abans de mitja nit, Andreu Savall eixia del bar escurat de butxaca, maldant, febrosenc, talment dominat per la ira, que era quelcom així com una allau de violència, llençada contra els homes. Sortosament no topà amb ningú. Andreu Savall, una volta a casa, esguarda a la nena amb un enterniment i una dolcesa que no semblaven possibles en aquells ulls. I no dormí en tota la nit.

Aquell home acorralat i vençut, perduda la dèria de treballar, no pensava en altra cosa que en la seva criatura. Eixia de casa només que per a cercar aliment per ella. I com que la veia trista la tenia hores senceres a la falda, la gronxava, li feia moxaixes i fins perquè rigués, es pintava la cara, caminava de quatre grapes i ell, que no tenia veu ni afinava, cantava absurdament innumeres cançons. Adhuc savia riure esguardant sa filla.

Sense treballar, fent inversementals equilibris socials i econòmics, no menjant ell, venent-

se una a una totes les misèries del pis, arribà un dia que Andreu Savall decidí matar la malaltissa criatura i matar-se. Mentre rumiava com realitzaria el seu projecte, la nena començà de desvariejar. A la casa no hi havia altre moble que el llitet on jeia la nena pàl·lida. El pare dormia a terra i es sentava en un test girat. La nena cridava a cada bleix amb veu monòtona i defallida, eternidora i tenebrant: Papal Papal Papal Tinc sed! Tinc més sed!

A fóra, lluvia esplèndid i acaronador, el sol de la tarda de la primavera catalana. Del pit d'Andreu Savall eixia un veritable udol de dolor, mesclat amb el panteix de protesta més monstruosament cega que es pugui pensar. Andreu Savall fimbava tot ell, derretint-se de ràbia impotent. Cloïa els punys, renegava, s'arrencava els cabells.

Tot d'una tingué una idea. Pregà a una veïna del davant de fer companya a la nena, mentre ell anava a cercar el metge. Avisà el metge. Un cop al carrer, mirà l'hora que era. Hi hauria temps. Resolent es dirigí a la carretera de Sarrià. Allí, com un

tigre, en la cuneta, esperà. Poc després, adhuc somrigué.

Quan els dos senyors que passejaven tranquils foren a tret, Andreu Savall s'hi abraonà; xiulant horriblement els dos mots sacramentals:—Els diners o la vida! De pressal Tot el que tingueu!—Sobrats, immòbils d'estupor, els dos senyors, butxques-javen i lluaven a donar tot el que portaven. Però, Andreu Savall, agafant només deu pesetes, es llençà les altres a la cara dient:—Jo no soc un lladre, ni un assassí! Soc un pare que té la nena malalta!

I davant l'estupor dels senyors, que reaccionant el cridaven, Andreu Savall, fugí corrents, amb insospitable lleugeresa, fins arribar a casa seva. Entrant, preguntà només com estava la nena. Teniu. Aneu a comprar medicinal—digué a la dona. Besà a la nena, ebri, i Andreu Savall caigué sense sentits.

Cristòfor de Domènec

Pròximament es posarà a la venda el llibre

LA LLUNA DINS EL LLAC
(CANÇONS I POEMES)
DE
J. M. PROUS i VILA

Per comandes a la llibreria Bibliotheka, Llovera, 13. — Reus.

Als subscriptors de fora
El manteniment d'un periòdic com el nostre comporta un sacrifici constant. L'anormalitat actual fa més dura encara la vida de JUSTÍCIA SOCIAL.

Preguem a tots, vivament, vulguin ajudar a l'èxit de la nostra obra remesant-nos l'import de les subscripcions que s'ens deuen.

C. PAGES DE CLIMENT

Les Bruixes de Llers
(POEMA)

Portic de Ventura Gassol
Il·lustracions de Salvador Dalí
EDITORIAL POLÍGLOTA

De venda a Reus:
BIBLIOTHEKA, Llovera, 13.

Als nostres corresponents
Fem present als nostres corresponents que les liquidacions deuen practicar-se cada fi de mes. Als negligents que no ho efectuen els girarem, carregant-los una pesseta per les despeses.
No admetem retorns de paper. Per això facturem els exemplars a 10 cts.

Treballador!
Signes digne de la teva condició humana
Com a home, t'has de sentir ciutadà i laborar amb el socialisme per l'adveniment d'una societat millor.
Com a productor, t'has d'aplegar dins les organitzacions obreres, i treballar pel millorament immediat dels teus germans.

COOPERATIVA DE CONSUM
DEL
C. A. de D. del C. i de la I.
Entitat Obrera

QUEVIURES de totes classes
CAMISERIA
PERFUMERIA
PANYERIA

Repartiment a domicili
Per a tots els socis del Centre

Què fas pel millorament de la nostra societat? Com contribueixes al manteniment de la premsa socialista i obrerista?

Primeres nocions d'Economia Política
CHARLES GIDE
Versió castellana de J. Cardó
Preu: 1'50 Ptes.

Avant-projecte d'una Llei de Cooperatives
J. SALAS ANTÓN
Preu: 0'15 Ptes.
Publicacions de Propaganda de Acció Cooperativista
Encàrrecs: Aurora, 11 bis.

Coincidències interessants

Nosaltres, com tots els mortals, som víctimes d'alucinacions i atavismes que només una dosi constant de realitat pot esborrar i extingir. A vegades contemplant el gestic de certs capdills extremistes revolucionaris sentim una ingènua emulació que si no ens fa caure en la imitació abjecte ens dona una sensació d'inferioritat irremediable. — Qui pogués ésser tan atrevit—pensem—; qui pogués tenir aqueixa vista d'liga que permet a aquests homes rebutjar de pla totes les solucions, despreciar tots els plans, somriure despectivament davant de tot projecte de gradual organització de la vida futura!

Sovint ha trontollat la nostra fe en l'eficàcia de l'Oficina Internacional del Treball quan hem vist que el nostre interès per la seva obra contrastava amb l'abominació de que la feien objecte el omniscients anarquistes i comunistes que toium el privilegi de conèixer. Quan M. Thomas va venir a Espanya a demanar la ratificació d'alguns convenis internacionals dissimulàvem el nostre interès per la visita per por de que els anarquistes i comunistes s'adonessin de la nostra debilitat i ens dediquessin una part dels vituperis que anaven destinats a l'Il·lustre viatger i als nostres companys de Madrid.

Però, passat el perill, havent aconseguit—com sempre—de passar inadvortit, cau a les nostres mans el número 1337 de la preciosa revista que edita el *Fomento del Trabajo Nacional*, entitat que, com tots els catalans sabem per una tan llarga com feliç experiència, es dedica devotament a la protecció dels obrers en gran escala. Allà es comenta extensament el viatge de M. Thomas i, coincidint amb el criteri d'anarquistes i comunistes, es manifesta la satisfacció del *Fomento* pel fracàs de l'Oficina Internacional del Treball degut a que malgrat els esforços de M. Thomas quedon sense ratificar la majoria dels seus *numerosos acuerdos* els quals, segons el criteri de la famosa revista, ens haurien portat ja al *sovietismo planctuario*.

De que M. Thomas és persona de cuidado ho sap el *Fomento* perquè essent el ministre de Municions a França va introduir la puja dels salaris i el salari familiar obligatori que tants milions costa a la veïna nació. Mireu quina ocurrència! *Ancha es Castilla!*—exclama l'orgue dels fabricants, escandalitzat.

El *Trabajo Nacional* sap que la paraula «internacional» encierra un enorme contenido. Però tot això, essent prou greu en si, no passa d'ésser una doctrina perniciosa que s'ha fet de moda. El que és més terrible és el «cartel monstruo» que ha d'acoblir més de 50 milions de treballadors i que la pròpia Oficina Internacional del Treball s'atreveix a anunciar com a cosa pròpia en el seu Butlletí del 1r. d'abril darrer. Es tracta d'ajuntar els esforços dispersos de la Internacional Socialista Obrera, de la Internacional Sindical i de l'Aliança Cooperativista Internacional cosa que està a punt de realitzar-se en el Congrés de la Internacional Sindical que ha de celebrar-se a Viena. Quan aquest magre agrupament de forces sigui un fet, s'aurà a l'establiment d'escoles internacionals, es fixarà un contracte de treball tipus i s'obtidran garanties per a obtenir el desarmament general.

Quiera Dios que los obreros españoles no sean víctimas de tal cartel, exclama amb profunda emoció l'orgue del *Fomento del Trabajo Nacional*. Nosaltres estem en situació de dir-li per a la seva tranquil·litat, que la Providència, sempre generosa amb Espanya, i particularment amb Catalunya, no permetrà que tan nefanda organització traspassi la nostra frontera. El *Fomento del Trabajo Nacional* desagraït a la constant protecció que la Providència depara a aquesta terra mil voltes afortunada, sap que pot comptar amb la col·laboració activa i eficaç de les propagandes anarco-sindicalistes completades ara amb les truculències comunistes el servei de les quals no és en cap sentit despreciable. Tranquil·litat, senyors! No serà, Els nostres sindicats continuaran en la tasca feixuga de preparar la revolució i les cooperatives seguiran repartint *pingües dividendos*. Que saben aquests 50 milions d'obrers que volen reunir-se en una força conjunta? Són ben deixats de la mà de Deu!

LA FRUITA PODRIDA NO
PODREIX L'ARBRE: ANS
BÉ CAU.

Per a l'amic Escofet i companya que com ell pensen

Alguns companys socialistes de casa nostra i d'una manera especial el nostre estimat amic Escofet, s'hauran fixat molt bé en una crònica que dies passats publicava «El Socialista» de Madrid, del seu corresponent a Praga, Gustau Rethnkw.

Referint-se a les relacions del Partit Social Demòcrata de Txecoslovàquia amb els socialistes alemanys i polonesos que viuen en el mateix país, diu la crònica: «No oblidant que la solidaritat socialista obrera ha d'ésser, abans que tot, realitzada en l'interior del propi país, el Congrés ha manifestat la seva voluntat d'arribar a una aproximació i a una col·laboració amb el Partit Socialista alemany de Txecoslovàquia. Ja s'ha establert un «modus vivendi» amb els camarades d'altres nacionalitats que resideixen en el nostre país; de la qual cosa n'és una prova la fraternal acollida dispensada als delegats dels socialistes alemanys i polonesos.»

Ja ho poden veure els companys socialistes de casa nostra i en especial l'amic Escofet, la *solidaritat socialista*, abans que tot, ha d'ésser realitzada en l'interior del propi país. Partint d'aquest punt de vista totes les col·laboracions són possibles. Cal tenir-ho en compte per evitar perilloses confusions.

I no és pas aquesta, amic Escofet, l'opinió d'un solitari qualsevol sinó la que ha manifestat públicament el Partit Social Demòcrata de Txecoslovàquia, en el Congrés darrerament celebrat. I aquest partit—cal tenir-ho present—des de la seva aparició en un temps d'imperialisme i de sotmissió per aquell país, té un programa amb molts punts de coincidència amb l'«ari que avui sustenta la Unió Socialista de Catalunya.

I. T.

Entre totes les més altes veritats, nosaltres sols devem explicar-ne aquelles que podran servir per bé del món. Les altres, devem recaptar-les a dins nostre; semblants a les dolces llúissors d'un sol abscondit, elles expandiran la llur claror damunt de totes les nostres accions.
GOETHE.

Conferències sobre la nova llei Municipal

El dia 24 del mes passat, a la nit, l'advocat i propagandista Sr. Duran i Cañameras va donar una conferència d'exposició i crítica de l'Estatut municipal a la Casa del Poble de Sitges. Prengueren seient a l'escenari, a més del conferenciant, el company Joan Duran, delegat de la Unió General de Treballadors, Font Marió i Tutusaus, president de la Casa del Poble.

El conferenciant va començar enumerant diferents reials decrets que han vingut a tergiversar el sentit de la nova llei municipal. Va exposar el seu criteri que les lleis han d'ésser promulgades per les Corts i no elaborades per un home treballador, que en el cas present no ha tingut la guia d'un polític de talent. Explicà el concepte etimològic i històric del Municipi, les maneres directes o indirectes com s'exercirà el poder en els Municipis segons la nova llei, extenent-se especialment en les operacions de la confecció del cens. Acabà relacionant els mitjans econòmics de vida que tindran els Municipis segons l'Estatut. Fou molt aplaudit. Tanca l'acte En Joan Duran.

L'endemà dia 25, a la mateixa hora, el Sr. Duran Cañameras en donà una altra sobre el mateix tema a Vilanova i Geltrú, al Centre Federal. Exposà els diferents sistemes que hi ha hagut de nomenament de regidors, els mals resultats que sempre ha donat la fiscalitació o sorteig i el procediment electoral establert per la nova llei. Després va explicar les teories modernes sobre el sufragi corporatiu, acumulat, proporcional, femení, etc. i la manera com s'han adoptat aquestes formes de sufragi en el nou Estatut, i va acabar ressenyant a grans trets les fonts d'ingressos amb que comptaran el Municipi.

Noves i documents

SURCIA. — Reducció de despeses militars.

El pressupost de l'exèrcit i la marina aprovat per la Primera Cambra (Senat) ha sigut modificat per la Cambra popular mercès a una proposició dels socialistes per la qual queda reduït de 85 milions de corones a 52 milions el pressupost de l'exèrcit, i de 40 a 24 milions el pressupost de la marina. Els 27 regiments d'infanteria han sigut reduïts a 14 i amb igual proporció totes les forces de mar i terra.

Aquesta derrota del Govern implicaria la dimissió però per a evitar les dificultats que això crearia es recurrirà a la Comissió mixta de les dugues cambres encara que es desconfia de trobar cap solució que armonitzi el vot de la Cambra popular amb els projectes del govern. No obstant aquest està resolt a apurar els mitjans constitucionals abans de dimitir.

AUSTRIA. — Atemptat contra el Canceller.

El dia 1er. de juny, quan descendia del tren el Canceller, monsenyor Seipel, va ésser agredit per un comunista anomenat Karl Javorek el qual va disparar alguns trets contra el primer ministre austriac, intentant després suicidar-se.

Sortosament les ferides del Prelat Seipel no són de greut i no presenten perill la seva vida. Darrerament ha pogut ja presidir un consell de ministres.

Es de doldre que s'hagi fet víctima d'un atemptat—sempre reproble— a un home que s'ha distingit sempre pel seu respecte a la democràcia i per la seva extrema tolerància amb tota classe d'idees i doctrines.

FRANÇA. — El curs de la crisi.

Dimití el ministeri presidit per Poincaré, el President de la República, Millerand, ha designat per a formar govern a Herriot, cap del Partit radical socialista, el qual no ha acceptat. En vista d'aquesta negativa François Marsal ha estat encarregat de formar govern. El dia 2 de juny varen reunir-se els diputats de la coalició d'Esquerres en nombre de 307, presidits per Edouard Herriot, acordant per unanimitat demanar la dimissió de Millerand per haver seguit una política personal i significar un perill constant pel règim i un afront per la consciència republicana del país.

El dia 3 va constituir-se la nova Cambra essent elegit president M. Painlevé, radical, per 206 vots contra 200 que va tenir-ne M. Maginot. Els comunistes varen votar a Marty.

Els vis-presidents són Justin Godar elegit per 317 vots, Dusmenil per 302, Reynald per 301 i Varennes per 289. Els dos primers són radical-socialistes, el segon de l'esquerra republicana i Varennes, socialista.

El Congrés socialista.

Els dies 1 i 2 de juny va reunir-se a París el Congrés extraordinari del Partit Socialista (Secció francesa de la Internacional Obrera) per a determinar l'actitud del Partit respecte a la col·laboració en el futur govern de les esquerres.

La discussió fou ampla i extensa. La primera proposició aprovada per unanimitat fou la de Renaudel declarant que els socialistes no apoiaran a cap govern que hagi rebut el poder de mans de l'apòstata Millerand.

Parlaren en pro de la participació ministerial Montagnon i Grumbach i en contra, Longuet i Orhy. Finalment, i per unanimitat, va aprovar-se una resolució consistent en no acceptar la participació ministerial en les presents circumstàncies, confiant a la Comissió Administrativa la comanda de convocar un altre Congrés extraordinari si les circumstàncies canviesin a fi de que el Partit es pronuncii definitivament sobre aquest afer.

Va donar-se compte del missatge de Herriot avançant el programa del futur govern el qual fou acullit amb grans aplaudiments acordant-se donar el mandat al grup parlamentari de que cooperi a la realització d'aquest programa altament democràtic.

Compere-Morel, administrador de «Le Populaire», donà compte al Congrés de la supressió d'aquest orgue oficial del Partit com a diari a causa de l'enorme déficit que ocasionava. D'aquí endavant sortirà quinzenalment i es repartirà de franc a tots els afiliats. Actualment el Partit compta amb set diaris seus dels quals tenen més de 200.000 subscriptors. La pèrdua no és, doncs, tant sensible i en canvi se suprimeix un déficit de 30.000 francs mensuals.

XINA. — Acord amb Rússia.

Els delegats del Govern dels Soviets a Pekin han arribat a un acord amb el Govern republicà de Xina en els punts següents:
Reconeixement mutu;
Reintegració a Rússia de la direcció

del ferrocarril de l'Est, entenen-se que el Govern dels Soviets reemplaça pràcticament la Banca russo-asíatica i accepta la responsabilitat dels deutes d'aquest ferrocarril.

Declaració recíproca de no reconèixer cap tractat ni pacte anterior a l'adveniment dels Soviets. Tracte de mútua garantia amb compromís de no concloure cap tractat que perjudiqui a calguna de les parts. Restitució a Rússia dels bons pertanyents a l'Església ortodoxa.

Rússia es compromet a evaquar la Mongolia mitjançant els termes que quedaran fixats en una propera conferència.

Rússia renuncia a la part que li correspon com a indemnització de la guerra dels boxers, amb tal que Xina utilitzi aquesta quantitat en l'educació i instrucció dels seus infants.

ALEMANYA. — La crisi governamental.

Després de la dimissió del Canceller Marx, després de nombroses consultes infructuoses i de gestions laboriosíssimes del President de la República, Ebert, per a constituir un govern parlamentari, la intransigència dels nacionalistes i dels ultra-nacionalistes (els quals paradoxicament s'anomenen el Partit de la Llibertat) ha fet fracassar tots els plans i projectes quedant-se novament en el poder Marx, amb una majoria parlamentària de 20 a 25 vots, amb una oposició compacte de 212 o 214 vots i a mercè dels 16 diputats populistes bavaresos.

No obstant, Marx ha sortit triomfant de la primera prova, havent-se aprovat la declaració ministerial basada en l'acceptació i adopció del dictamen dels experts. Els socialistes han votat amb el Govern conseqüents amb llur criteri exposat amb mutu de la crisi en la següent nota:

«El Comitè director del Partit Socialista observa que les negociacions en curs per a assegurar el concurs gubernamental dels nacionalistes perjudiquen considerablement a Alemanya. En política exterior, aquest Comitè no veu altre camí que acceptar el raport dels tècnics i executar-lo immediatament, única manera d'alliberar el Ruhr, pacificar Europa, retornar a una situació econòmica i financiera estable tant per Europa, com per Alemanya en particular, i evitar noves crisis de treball. El Comitè director exigeix, doncs, del Govern que es constitueixi, la continuació d'una política exterior basada en l'execució de l'Informe dels tècnics, amb una repartició equitativa de les càrregues. Des del punt d'obir social, declara també que el Partit Socialista farà oposició a tot govern que amb una política exterior ambigua o d'ajornament condueixi a Alemanya vers una catàstrofe.»

PORTUGAL. — Congrés socialista.

El Comitè director del Partit Socialista portuguès ha convocat el Congrés nacional per als dies 20 a 24 del present mes de juny. Aquesta magna assemblea socialista es reunirà a Oporto i s'agura que constituirà un veritable èxit i una demostració de la pujança que van adquirint les nostres idees en la veïna República.

Per la unió dels obrers

Proletaris de tot el món, uniu-vos! Socialisme, Comunisme, Sindicalisme, totes aquestes forces de l'obrerisme han de formar un front únic de treballadors.

Si el Sindicalisme llibertari va a un règim Comunista, per què els sindicalistes no es diuen socialistes comunistes? Els anarquistes que sempre han atacat amb tota violència el Socialisme, no veuen que Socialisme és Comunisme.

Doncs, si els Socialistes som Comunistes, no anem a un règim de democràcia obrera? Tots els homes de cor que estan al costat dels obrers han d'entrar a la democràcia obrera. Penso que si vosaltres, sindicalistes anarquistes no esteu en la democràcia obrera no podreu atendre un règim anarquista.

Jo crec que els anarquistes mai no duran a la humanitat el règim que tant han propagat i propagaran, perquè la redempció de la humanitat rau en un règim de Justícia Social i democràcia purament obrera. Així només, llibertaris, fareu obra pràctica.

Francesc Argemí Mas

Toulouse.

Aquest número ha passat per la censura militar.

SETMANARI SOCIALISTA

Justícia Social
2.ª època
CIÈNCIES - LITERATURA - ARTS

REDACCIÓ:
arter del Pl. 11. — BARCELONA

ADMINISTRACIÓ:
Marçal Badó, Llovera, 13. — REUS

REDACTORS I COL·LABORADORS:

Gabriel Alomar — Serra i Morel. — Josep Comaposada — Alfons Maseras — Dr. Alguadé Miró Cristófor de Domènec — C. Pages de Climent J. Llorons i Artigas — r. Emili Mira — J. Puig i Ferrater — Dr. Joaquim Xirau — Francesc X. Casals — "Ape" — ossand Llatas — Dr. Montanyó Fuster — Valldorcas — Roberto Marvasi — Manuel Gales — René Lyr — Joan Amorós — Alfred Gallart — Dr. Andrés Ovejero — Josep Ricart Sala — Manuel Escorza — Josep M.ª Pou i Sabater J. Rocasans i Moradó — Rafael Campalans — Josep M.ª Tallada — Joan Montserrat — Emili Soler — Pere Gorga — F. Calhades — Josep M.ª de Sucre — R. Torre i Torrens — Manuel Ricartara Garsó — Dr. Cosme Rufes — Ignasi Iglesias — Ruch Guinart — Delfi Dalmau — Joan Francesc — Balaguer Baró — R. Rafols Camí — J. Francés — Jaume Cardós — J. Duran i Guardia — Puig Polades — Joan Oro. — Dr. Josep Amorós — Dr. J. Estadella Arnó.

PREU DE L'ABONAMENT:
Catalunya i Províncies:
Trimestre, 2'50 ptes. — Mig any, 4'50 ptes.
Un any, 8 ptes.
Estranger:
Mig any, 5'75 ptes.
Un any, 10'50 ptes.

JUSTÍCIA SOCIAL és l'únic periòdic socialista que es publica a Catalunya. Teniu el deure d'ajudar-lo.

SUSCRIVIU-VOS-HI
personalment a la redacció o a l'administració, o bé trametent l'import de l'abonament a l'administrador, amb segells de correu, gir postal, etc.

**Obrers del camp!
Llegiu i propagueu**

"LA TERRA"
SETMANARI POPULAR
PORTAVEU DE LA «UNIO DE RABASAIRES DE CATALUNYA»
Es publica cada dissabte. 15 Cts.
Redacció i Administració: Carders, 12, 1.ª
BARCELONA

"ACCIO COOPERATISTA"
Portaveu de la Federació de Cooperatives de Catalunya
Articles doctrinals sobre cooperació: El moviment cooperatiu a Catalunya i a Espanya; Problemes socials relacionats amb la cooperació.
APAREIX CADA QUINZENA
Suscripció anual: 4 ptes.
Redacció i Administració:
Aurora, 11 bis. — Clotat

Si ets conscient veuràs clarament el camí del teu deure:
Com a home, has d'ésser socialista.
Com a obrer, sindicalista.

Cada poble reivindica per a sí, refusant-lo als altres, el dret a la violència, que és en son concepte «el Dret». Fa mig segle que la Força superava al Dret. Avui dia és ben pitjor: la Força és el Dret. Ella l'ha devorat.
ROMAIN ROLLAND.

Correspondència administrativa
Cataluña.—J. T.—Rebudes 15 ptes. Liquidant fins al núm. 31. Resten a favor seu 6'80.
Pont d'Armentera.—J. D.—Idem 17: 13, dos subscripcions fins d'any, 1'4, donatiu.
Girona.—M. P.—Idem 49'15: 21, paquets fins al núm. 31; 8'20, de P. M.; 12'50, de 5 subscripcions trimestres; 2'95 de N. C.; i 4'50, donatiu.
Imp. BIBLIOTHEKA.—REUS.